

SPREMEMBE V MIGRACIJSKEM GIBANJU PO LETU 2008 V SLOVENIJI IN POMURJU: CENTRALIZACIJA SLOVENIJE IN RAST IZSELJEVANJA DRŽAVLJANOV PERIFERNIH OBMOČIJ

DAMIR JOSIPOVIČ

Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, Slovenija; E-pošta:
damir.josipovic@guest.arnes.si

Sprejeto
25. 7. 2025

Izdano
31. 3. 2026

DOPISNI AVTOR
damir.josipovic@guest.arnes.si

Povzetek Avtor analizira migracijsko gibanje v Sloveniji in regijah ter ga kontekstualizira z dogajanjem na družbenogospodarskem področju. Pomurska regija je kot robna in obmejna regija ena od najbolj strateško pomembnih regij Slovenije in je hkrati demografsko najbolj prizadeta. Samo v obdobju 2012–2017 je skozi emigracijo izgubila 2700 državljanov, izgubo pa le delno kompenzirala z neto 650 priselitvami tujih državljanov. Migracijska izguba je samo v tem obdobju presegala 2000 ali 4 % celotnega aktivnega prebivalstva regije. Po letu 2018 je Pomurje imelo pozitiven migracijski saldo okrog 1500 ljudi, pri čemer je pri številu slovenskih državljanov znova nastala neto izguba. To pomeni, da je ves presežek nastal na podlagi neto imigracije tujih državljanov, pri čemer so tudi znotraj Pomurja precejšnje mikroregionalne razlike. Avtor ugotavlja, da je odsotnost sistematične in vsebinske regionalne politike glavni vzrok za neenakomeren družbeni razvoj države in temeljni vzrok za depopulacijo perifernih regij, s tem pa tudi Pomurske regije.

Ključne besede:

policentrični
Razvoj,
Pomurska
Regija,
notranje
migracije,
centralizacija,
center-periferija.

<https://doi.org/10.18690/po.13.24.43-54.2026>
Besedilo © Josipovič, 2026

1 Uvod

V obdobju po zadnji finančno-ekonomski krizi, ki je izbruhnila leta 2008 in doživela refluks v letih 2012 in 2013, se je migracijska dinamika v Sloveniji znatno spremenila. Povečalo se je tako skupno število selitev kot tudi dinamika notranjih in zunanjih migracij. Spremenile pa so se tudi smeri notranjih in zunanjih migracij. Notranje migracije so izraz notranjega premeščanja prebivalstva, navadno iz območij z manj delovnimi mesti v območja z več in boljšimi delovnimi mesti ali možnostmi. To je ekonomski vidik teh migracij, ki pa ima za posledico odliv najpropulzivnejšega delovno aktivnega prebivalstva na eni strani in priliv na drugi. Kadar prebivalstvo ni videlo perspektive v preselitvi v drugo regijo ali občino, je pogosto Slovenijo tudi zapustilo. Prav obsežna emigracija iz Slovenije generira večino potreb po delovni sili v sektorjih, ki so bili najbolj na udaru v zadnjem desetletju in pol. Vendar pa hkrati opazamo skokovito rast priseljevanja v Slovenijo. Če po eni strani Slovenija prebivalstvo še vedno pridobiva, pa je vse več perifernih območij in celotnih regij izpostavljeno depopulaciji, jedrna območja, še posebej Ljubljanska regija pa pretirani koncentraciji prebivalstva. Da bi v članku pojasnili vlogo Pomurske regije v migracijskih gibanjih zlasti po letu 2008, smo analizirali migracijske tokove v Sloveniji po letu 2000 z vidika državljanstva (slovenski in tuji državljani in regijah priselitve, oziroma odselitve.

Zunanje migracije so odraz makroregionalnih in globalnih razmerij moči (Massey 1994) in vzpostavljenih meddržavnih razmerij, ki v veliki meri pogojujejo, a tudi regulirajo migracije (Bakewell idr. 2011). Notranje migracije pa so izraz premeščanja prebivalstva v okviru države in mikroregionalnih pogojev. Med obema skupinama selitev obstaja pomembna delitev in sicer vrsta s tem pa narava administrativne meje in možnosti njenega prehajanja. V Sloveniji so bile notranje migracije vse do leta 2000 ocenjene kot šibke (Bevc 2000). Zato take migracije v raziskavah pogosto zanemarjamo, čeprav se nam kažejo kot rezultat nacionalnih politik upravljanja odnosa med centrom in periferijo (Josipovič 2009), med enakomernim in stihijskim gospodarskim razvojem (Ravbar et al. 2006). Še tako majhna država ima lahko svojo periferijo, saj se po Aminu emigracijska območja ne morejo populacijsko in intelektualno obnoviti in periferije dobivajo lastno periferijo (Mesić 2002, 333; Babić 2003). Če se torej država pretirano centralizira, ob predpostavki ekonomsko-geografske tranzicije in prehoda iz agrarne v industrializirano in post-industrijsko-storitveno družbo (Klemenčič 1993), nastopijo migracije, ki običajno potekajo iz območij z manj ali manj zaželenimi delovnimi mesti v območja z več in bolj

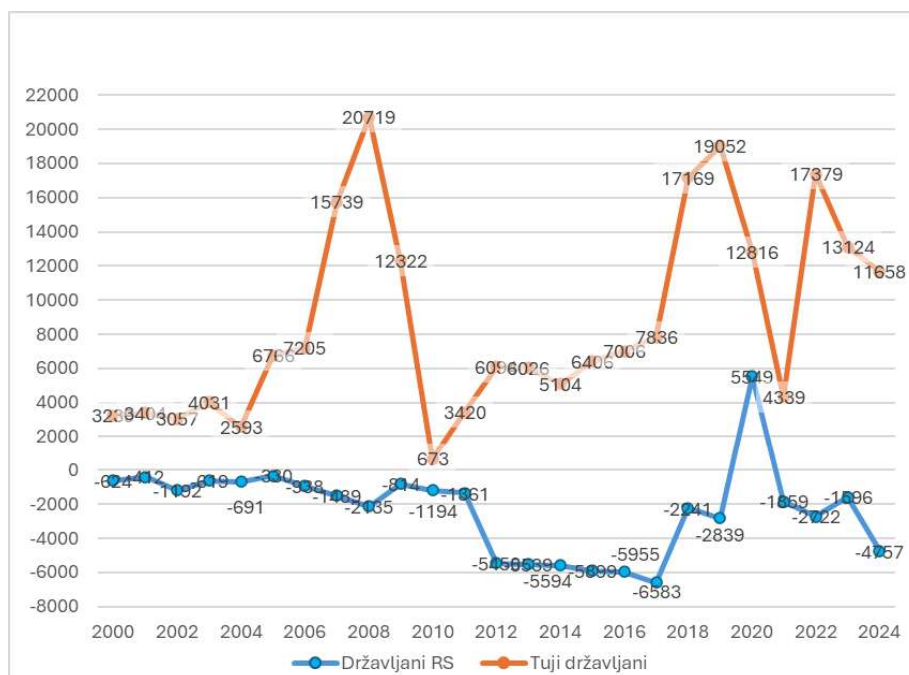
zaželenimi delovnimi mesti ali zgolj percipiranimi boljšimi možnostmi, novim okoljem ipd. Ker gre za zamenjavo ali iskanje zaposlitve, tako selitev v demografiji opredeljujemo kot ekonomsko (Malačič 1991; 2000), dasiravno je opravljanje dela ena od sedmih temeljnih prostorsko-geografskih aktivnosti človeka (Ruppert et al. 1978) in nujna za preživetje. Delo kot človekova osnovna aktivnost seveda ne vpliva na to, da se zaradi istega dejavnika preselijo vsi, saj tolerančni prag za sprejem odločitve o menjavi »sidrišča« ni pri vseh osebah enako visok (Moon 1995). Kakorkoli že pa imajo te migracije za posledico neminoven odliv najpropulzivnejšega ali najbolj spremembam naklonjenega, pogojno rečeno »liberalnejšega«, prilagodljivejšega delovno aktivnega prebivalstva iz enega območja in priliv v drugem območju. Kadar odselitvi naklonjeni del prebivalstva ni videl perspektive v preselitvi zgolj v drugo občino ali regijo, je pogosto povečeval razdaljo selitve in Slovenijo naposled tudi zapustil (Josipovič 2013). To velja za večino območij s kapitalističnim tipom proizvodnje, ki so izvedla tranzicijo od podeželsko orientirane agrarne do industrijsko-storitvene družbe, vključno s postsocialističnimi državami, in izhaja iz paradigme migracijskega stresa (Wolpert 1970).

2 Pregled obsega migracij v Sloveniji po letu 2000

Po osamosvojitvi Slovenije in začetnem demografskem šoku in upadu števila prebivalcev, povezanim z odhodom jugoslovanske armade in izselitvijo dela njihovih družinskih članov, kmalu zatem pa še z administrativnim izbrisom okrog 35.000 prebivalcev (Josipovič 2015), je prebivalstvo do popisa 2002 številčno navidezno stagniralo. Vendar se je število slovenskih državljanov povečalo za okrog 52.000 na skupno 1,964 milijona, medtem ko zaradi definicije prebivalstva ni bilo več upoštevanih skoraj 53.000 zdomcev, in je število ostalo nominalno skoraj enako kot leta 1991 (1,966 milijona; Vertot idr. 2000). Že kmalu po letu 2004 pa beležimo povečano emigracijo iz države, ki se dolgo ni kompenzirala ne s povratno migracijo (remigracijo) ne z novimi imigracijami. Na sliki 1 je prikazan saldo priselitvev in odselitvev ločeno za slovenske in tuje državljane. Izrazito izstopa neto priseljevanje tujih državljanov in negativni trend neto izseljevanja slovenskih državljanov. Medtem ko je saldo migracij tujih državljanov vseskozi pozitiven ne glede na gospodarsko recesijo, covid omejitve in druge izredne dogodke, je saldo selitev

državljanov (z izjemo leta 2020 in prisilnim povratkom dela v preteklosti izseljenih državljanov) vseskozi negativen.

Tabela 1: Letni migracijski saldo slovenskih in tujih državljanov v Sloveniji v obdobju 2000–2024

Vir: <https://www.stat.si> in lastni preračuni.

Na podlagi predstavljenih podatkov (Tabela 1) lahko sklepamo na različna obdobja s skupnimi migracijskimi značilnostmi. V okviru periodizacije migracij po letu 2000 lahko izluščimo sedem podobdobj: 2000-2004, 2005-2008, 2009-2011, 2012-2017, 2018-2020, 2021-2024. Za vsako podobdobje je značilno bodisi povečano priseljevanje ali odseljevanje, bodisi slovenskih ali tujih državljanov.

Migracijska dinamika je vseskozi poudarjena, še zlasti v obdobju 2005–2008 in nato v obdobju 2018–2020. Medtem ko prvo obdobje obeležuje izrazito rast zaposlovanja v gradbeništvu in prvo izrazitejše povečano izseljevanje slovenskih državljanov ter nadomeščanje s priselitvami iz tujine, drugo obdobje pomeni del povratne migracije slovenskih državljanov iz tujine in ponovno povečano presežno priseljevanje iz tujine (Tabela 1).

Kumulativne vrednosti so še bolj izpovedne, ko izvedemo oceno migracijskih učinkov migracij v posameznih podobdobjih med letoma 2000 in 2024. V prvem obdobju (2000–2004) je Slovenija letno izgubila okrog 700 slovenskih državljanov, pridobila pa okrog 3300. Skupni saldo je znašal okrog 13.000 oseb, pri čemer je 3500 slovenskih državljanov trajno zapustilo Slovenijo. V obdobju 2005–2008 se je izguba slovenskih državljanov povečala na skoraj 5000, zato pa je bil saldo tujih državljanov močno pozitiven (nad 50.000 oseb). Letno je v tistem obdobju Slovenija ustvarjala migracijski presežek 12.607 tujih državljanov. Obdobje finančne krize (2009–2011) ohrani neto priseljevanje iz tujine, nekoliko zmanjša izseljevanje državljanov, vendar skupni selitveni prirast vseeno znaša 13.000 (Tabela 2).

Veliko prelomnico v migracijah pomeni refleks gospodarske krize, ki je bila v Sloveniji plitvejša kot prva, vendar je pustila mnogo hujše demografske posledice. Namreč v obdobju 2012–2017 je bil skupni prirast komaj pozitiven (+3500), vendar je takrat Slovenija izgubila največje število lastnih državljanov od osamosvojitve dalje. Neto odliv 35.000 državljanov je nadomestil priliv 38.000 tujih državljanov. To obdobje je bilo hkrati do danes najbolj neugodno in je v dokončno izselitev pognalo največje število slovenskih državljanov od leta 1991 do danes.

Konec naslednjega obdobja (2018–2020) že obeležuje nastop covidne krize, zato se je bil del slovenskih državljanov začasno vrniti nazaj v Slovenijo in beležimo minimalen presežek priselitev slovenskih državljanov. V istem obdobju pa Slovenija pridobi 49.000 neto priselitev tujih državljanov. Ti so se kljub protikoronskim ukrepom v obdobju 2021–2024 še vedno intenzivno priseljevali, neto priselitve pa so dosegle 46.500. Isto obdobje postreže z novim eksodusom slovenskih državljanov (–11.000). Sumarno je v četrto stoletja obdobja 2000–2024 Slovenija izgubila 57.284 slovenskih državljanov, pridobila pa kar 217.177 tujih državljanov (Tabela 1). Glede na relativno majhnost Slovenije in majhen obseg generacij (okrog 20.000) so letna povprečja odliva 2300 slovenskih državljanov in priliva 8700 tujih državljanov toliko pomembnejša.

Tabela 2: Skupni saldo migracij za slovenske in tuje državljane v podobdobjih med letoma 2000 in 2024

	Skupaj	Povprečna letna sprememba		Skupaj	Povprečna letna sprememba
2000-2004	12786	2557	2018-2020	49506	16502
Državljeni RS	-3538	-708	Državljeni RS	469	156
Tuji državljani	16324	3265	Tuji državljani	49037	16346
2005-2008	45537	11384	2021-2024	35566	8892
Državljeni RS	-4892	-1223	Državljeni RS	-10934	-2734
Tuji državljani	50429	12607	Tuji državljani	46500	11625
2009-2011	13046	4349	2000-2024	159893	6396
Državljeni RS	-3369	-1123	Državljeni RS	-57284	-2291
Tuji državljani	16415	5472	Tuji državljani	217177	8687
2012-2017	3452	575	2012-2024	88524	6810
Državljeni RS	-35020	-5837	Državljeni RS	-45485	-3499
Tuji državljani	38472	6412	Tuji državljani	134009	10308

Vir: www.stat.si in lastni preračun.

3 Vloga policentričnega razvoja pri regionalnih razlikah v Sloveniji

V okviru paradigme policentričnega razvoja je posebno mesto namenjeno skladnemu regionalnemu razvoju, katerega naloga je, da tistim prebivalcem, ki si ne želijo zapustiti domače regije, omogoči, da si sredstva za preživetje zagotovijo v okviru lokalnih oziroma regionalnih delovnih mest. Že v 1970. letih je Lojze Gosar izvedel analizo »idealne stopnje deagrarizacije«, ki bi še zagotavljala primerno poselitev podeželja, hkrati pa bi omogočila zagotovitev dodatne delovne sile v procesu nadaljevanje industrializacije Slovenije (Gosar 1976). Medtem ko je policetrizem dajal dobre rezultate vse do začetka 1990. let (Klemenčič 1995; Ravbar et al. 2006), so se negativne spremembe spodbujene s pretvorbo družbeno-gospodarskega sistema in privatizacijo vršile v smeri postopne optimizacije stroškov in opuščanja decentraliziranih lokacij obratov zaradi zmanjševanja stroškov, po letu 2000 pa pospešeni selitvi proizvodnje v tujino in s tem povezano izgubo lokalnih delovnih mest (Josipovič 2011). Po bliskoviti širitvi finančne krize leta 2008 iz zahodnih centrov na druge dele sveta in druge sektorje gospodarstva, se je pričela pospešena centralizacija Slovenije zaradi koncentracije gospodarskih pravnih oseb in delovnih mest na območju Ljubljane in Ljubljanske urbane regije. Ta proces lahko

spremljamo tako na ravni sprememb števila registriranih gospodarskih subjektov po regijah in njihovih zaposlenih ter na ravni demografskih tokov, ki so jih sprožili. Število podjetij je v obdobju 2008–2023 v Sloveniji naraslo za 50 odstotkov, kar predstavlja izrazito drobitev dejavnosti. Znova pa se je delež od slovenskega povprečja najbolj znižal v Pomurju (–13,9 odstotka), na Koroškem (–12,1 odstotka) in Goriškem (–12,7 odstotka). Znova je koncentracija podjetij v Osrednjeslovenski regiji, kjer je več kot tretjina od vseh podjetij v Sloveniji (34,2 odstotka leta 2023) (vir: SURS, 2025).

Čeprav evidentno rastejo razlike med regijami tako na področju demografskih procesov kot na področju gospodarske moči, ima regionalna politika Slovenije zadnjih nekaj desetletij še vedno štiri splošne cilje (Pečar 2020, 6), ki pa jih še vedno ne zmoremo doseči, temveč se sodeč po predstavljenih podatkih od njih še oddaljujemo. Za celostno analizo zastavljenih ciljev enakomernega regionalnega razvoja na tem mestu nimamo prostora, lahko pa pogledamo, kako so zveneli leta 2019 zastavljeni cilji (za obdobje do leta 2030):

1. Dvig kakovosti življenja v vseh regijah z uravnoteženim gospodarskim, družbenim in okoljskim razvojem, ki temelji na načelih trajnostnega razvoja;
2. Razvojno dohitevanje evropskih regij s tremi specifičnimi cilji:
 - a. hitrejši razvoj vseh razvojnih regij od povprečnega v EU;
 - b. hitrejši razvoj kohezijske regije vzhodna Slovenija (NUTS 2) od sosednjih regij (NUTS 3);
 - c. hitrejši razvoj kohezijske regije zahodna Slovenija (NUTS 2) od sosednjih regij (NUTS 3)
3. Zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik in razlik znotraj regij z dvema specifičnima ciljema:
 - a. Zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik;
 - b. Ohranjanje poseljenosti in razvojne vitalnosti problemskih območij;
4. Uresničevanje razvojnih potencialov in izkoriščanje globalnih priložnosti z mednarodnim medregionalnim povezovanjem in sodelovanjem (ibid.).

Najbolj očitno ne uspevamo doseči cilja 3b, kar lahko potrdimo že z analizo migracij in spremembe števila prebivalcev.

4 Mesto Pomurja med slovenskimi regijami

Pomurje je med letoma 2008 in 2024 prebivalstveno upadlo za kar 6,7 odstotka – največ v državi. Negativen skupni prirastek sta imeli še Koroška (–4,4 odstotka) in Goriška regija (–1,7 odstotka). Glede na povprečno rast v Sloveniji v istem obdobju je pomursko prebivalstvo zaostajalo za 11 odstotkov, koroško za 8,8, goriško pa za 6,3 odstotka.

Obenem je bila rast prebivalstva najvišja v Osrednjeslovenski regiji (+11,2 odstotka ali +56.746 prebivalcev), ki pa ne obsega enako območje kot leta 2008. Od leta 2015 je iz nje izločena občina Litija in priključena v statistično regijo Zasavje, kar močno vpliva na rezultate. Če upoštevamo to spremembo, se je število prebivalcev v Osrednjeslovenski statistični regiji od leta 2008 povečalo za 72.580 ali kar 14,3 odstotka na 581.187 prebivalcev. Sprememba ustreza rangu velikosti celotnega Prekmurja. Obenem se je zmanjšalo zasavsko prebivalstvo (–3.817 ali –8,4 odstotka), ki je relativno izgubilo še več kot Pomurje. Pridobila bi tudi Savinjska regija (+6.005 ali +2,3 odstotka), medtem ko Posavska regija pozitivno stagnira. Če občin Bistrica ob Sotli in Radeče ne bi izločili iz Savinjske in vključili v Posavje, bi tudi posavska regija beležila upad števila prebivalcev (–376 prebivalcev ali 0,5 odstotka) (SURSA, 2025).

Treba je poudariti, da »regionalni gerrymandering« prikriva dejansko razsežnost koncentracije v Ljubljanski urbani regiji, saj ji po rasti ne pride blizu niti ena regija. Hkrati prikriva resnost demografskega upada Zasavja, kjer osrednje mesto Trbovlje kljub velikosti (okrog 17.000 prebivalcev) nima statusa mestne občine in z njim povezane pooblašene regionalne vloge. To je velika nedoslednost glede na status mestne občine, ki je bil podeljen leta 2024 Krškemu. Tudi tu državna regionalna politika ni znala uveljaviti načela delitve pristojnosti, saj so v Posavski regiji neposredno ob Krškem še Brežice v istem rangu velikosti. Iz pojasnil k spremembam (Pojasnila, 2015) je videti, kot da so Sloveniji pomembnejša poimenovanja regij, saj je s spremenjeno Uredbo (ES) št. 1319/2013 uveljavila spremembo imen dveh NUTS 3 statističnih regij, ki se preimenujeta iz notranjsko-kraške v primorsko-notranjsko in iz spodnjeposavske v posavsko, ne pa administrativna stabilnost regionalizacije, ki omogoča neposredne primerjave za daljše časovno obdobje (Tabela 3).

Tabela 3: Regionalne razlike v rasti prebivalstva

	Razlika 2007/1995		Razlika 2008/2015*		Razlika 2015/2024*		Razlika 2015/2024*		Razlika 1995/2024*	
	2007	2008	2015	2024	2015*	2024*	2015*	2024*	1995/2015*	1995/2024*
SLOVENIJA	1.990.266	2.019.406	2.022.629	2.126.324	2.061.994	2.124.353	39.365	71.728	134.087	134.087
Primorsko-notranjska	50.737	51.830	51.793	54.067	52.551	54.067	758	1.814	3.330	3.330
Goriška	120.960	119.945	118.597	118.132	118.196	118.132	-401	-2.764	-2.828	-2.828
Obalno-kraška	103.248	107.062	107.660	119.283	112.942	119.283	5.282	9.694	16.035	16.035
ZAHODNA SLOVENIJA	274.945	278.837	278.050	291.482	283.689	291.482	5.639	8.744	16.537	16.537
Jugovzhodna Slovenija	137.239	141.129	142.356	148.273	142.356	148.273	1.980	5.117	11.034	11.034
Osrednjeslovenska	486.029	506.829	516.249	566.811	535.375	549.582	33.333	63.553	95.158	95.158
Gorenjska	195.187	200.585	200.952	209.491	203.929	209.491	2.977	8.742	14.304	14.304
OSREDNJA SLOVENIJA	818.455	848.543	857.577	924.575	895.867	938.951	38.290	77.412	120.496	120.496
Pomurska	126.672	121.964	120.357	113.551	116.434	113.551	-3.923	-10.238	-13.121	-13.121
Podravska	321.078	320.863	320.873	330.635	322.545	330.635	1.672	1.467	9.557	9.557
Koroška	74.166	73.594	72.837	70.512	71.218	70.512	-1.619	-2.948	-3.664	-3.664
Savinjska	256.574	260.121	258.201	262.450	259.639	267.248	1.438	3.065	10.674	10.674
Zasavska	47.112	45.242	44.862	57.195	57.567	41.409	-2.215	-4.465	-5.703	-5.703
Posavska	71.264	70.242	69.872	75.924	69.955	70.565	83	-1.309	-699	-699
SEVEROVZHODNA SLOVENIJA	896.866	892.076	887.002	910.267	897.728	893.920	-4.564	-14.428	-2.946	-2.946

Vir: www.stat.si; Josipovič 2009; lastni preračuni.

(opomba: vrednosti so neposredno primerljive med leti 1995 in 2007 ter med 2008 in 2024; * vrednosti so preračunane na enako območje regij kot pred 2015 za zagotavljanje teritorialne primerljivosti)

Vir: lasten.

5 Zaključek

V obdobju 1960–2020 se je število prebivalcev v Pomurski regiji zmanjšalo za okrog 11 odstotkov, v tem času pa se je v celotni Sloveniji število povečalo za okrog 37 odstotkov, a je bil splošen razvoj prebivalstva v regiji in državi kljub razlikam v rasti presenetljivo podoben (Malačič 2022). Temeljna razlika pa se kaže v migracijah, točneje v presežni dolgotrajni emigraciji Pomurja, ki je najbolj vplivala na nastanek neravnovesij v starostno-spolni strukturi. Te so povratno vplivale na nižjo stopnjo reprodukcije prebivalstva, s tem pa na naraščajoči delež starejših. Tako se je sčasoma povečala umrljivost, ta pa je ob ponovni emigraciji povzročila depopulacijo regije.

Tudi obsežna emigracija iz Slovenije v zadnjih dveh desetletjih bo slejkoprej pustila svoje posledice, čeprav danes prav emigracija iz Slovenije generira večino potreb po delovni sili v sektorjih, ki so bili najbolj na udaru v zadnjem desetletju in pol od izbruha finančne krize 2008. Zato opažamo skokovito rast priseljevanja v Slovenijo. Kovidna kriza in izbruh vojn v sosesčini in na periferiji Evrope so ga nekoliko ustavili, nato pa se je priseljevanje znova okrepilo. Če po eni strani Slovenija prebivalstvo še vedno pridobiva, je vse več perifernih območij in celotnih regij izpostavljeno depopulaciji, jedrna območja, še posebej Ljubljanska regija pa pretirani koncentraciji prebivalstva.

Pomurska regija kot ena od najbolj strateško pomembnih regij Slovenije je hkrati demografsko najbolj prizadeta. Samo v obdobju 2012–2017 je skozi emigracijo izgubila 2700 državljanov, izgubo pa le delno kompenzirala z neto 650 tujimi priselitvami. Migracijska izguba je samo v tem obdobju presegala 2000 ali 4 % celotnega aktivnega prebivalstva regije. Po letu 2018 je Pomurje imelo pozitiven migracijski saldo okrog 1500 ljudi, pri čemer je pri številu slovenskih državljanov znova nastala neto izguba. To pomeni, da je ves presežek nastal na podlagi neto imigracije tujih državljanov, pri čemer so tudi znotraj Pomurja precejšnje mezo- in mikro- regionalne razlike. V prispevku analiziramo migracijsko gibanje v Sloveniji in regijah ter ga kontekstualiziramo z dogajanjem na gospodarskem in geopolitičnem področju. Analiza migracijskih in celokupnih demografskih razmer v obdobju po izbruhu finančno-gospodarske krize potrjuje hipotezo, da je odsotnost sistematične in vsebinske regionalne politike glavni vzrok za neenakomeren družbeni razvoj države in temeljni vzrok za depopulacijo perifernih regij. To lahko podkrepimo tudi z analizo uradnih statističnih podatkov. Po letu 2008 so neto izselitve znašale 57.000 slovenskih državljanov pretežno iz perifernih delov obmejnih regij. Nadomeščanje

izseljenega prebivalstva je potekalo v štirikratnem obsegu, oziroma neto 217.000 tujimi državljani pretežno v osrednjeslovenski regiji, a tudi v predelih najmočnejšega izseljevanja slovenskih državljanov, v severovzhodni Sloveniji.

Opombe

Besedilo je nastalo v okviru raziskovalnega programa »Manjšinske in etnične študije ter slovensko narodno vprašanje« (šifra ARIS: P5-0081), raziskovalnega projekta »Ugotavljanje etnične vitalnosti na obmejnem območju ob slovensko-hrvaški meji: izbrani poselitveni prostori manjšinskih populacij« (šifra ARIS: J5-3118) in bilateralnega projekta »Etnične manjšine v slovensko-hrvaškem obmejnem prostoru« (šifra ARIS: BI-HR/23-24-050), financiranih s strani Agencije za Raziskovalno in Inovativno dejavnost Republike Slovenije.

Literatura in viri

- Babič, D. (2003). Mednarodne migracije: tokovi i teorije (M. Mesić, 2002). Prikazi i recenzije. *Migracijske i etničke teme*, 19(1), 119–129.
- Bakewell, O., de Haas, H., & Kubal, A. (2011). *Migration systems, pioneers and the role of agency* (Norface Migration Working Paper No. 2011-23). <https://www.migrationinstitute.org/publications/wp-48-11>
- Gosar, L. (1976). *Vpliv gibanja kmečke delovne sile na oblikovanje agrarnega prostora* (Doktorska disertacija). Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani.
- Josipovič, D. (2009). Razprava o odnosu center–periferija: Peripanonski slovensko-hrvaški stik v sistemu širitve EU. In *Razvojne priložnosti obmejnih območij Slovenije = Development opportunities of Slovenian border regions* (pp. 197–211). Annales Majora.
- Josipovič, D. (2011). Globalization and post-socialism at the regional scale: The cases of Western Balkans and Slovenia. In *The scale of globalization: Think globally, act locally, change individually in the 21st century* (pp. 124–130). http://conference.osu.eu/globalization/publ2011/the_scale_of_globalization.pdf
- Josipovič, D. (2013). Psevdroprostovoljne migracije: Primer sistema notranjih migracij v nekdanji Jugoslaviji. *Ars & Humanitas*, 7(2), 71–85.
- Josipovič, D. (2015). Slovenia and the census: From the 20th century Yugoslav counts to the register-based census of 2011. *Contemporary Southeastern Europe*, 2(2), 159–175.
- Klemenčič, M. M. (1993). Družbenogospodarski razvoj obmejnih območij Slovenije. *Dela*, 10.
- Klemenčič, V. (1995). Prostorska diferenciacija Republike Slovenije po demografskih procesih in demografskih strukturah. In D. Plut (Ed.), *Regionalni vidiki demografske politike Slovenije: Strokovni posvet 27. junija 1995*.
- Malačič, J. (1991). Zunanje migracije Slovenije po drugi svetovni vojni. *Zgodovinski časopis*, 45(2), 299–313.
- Malačič, J. (2000). *Demografija: Teorija, analiza, metode in modeli*. Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
- Malačič, J. (2022). Demografija nerazvite regije: Depopulacija v Pomurju in staranje prebivalstva. *Analiza PAZU HD*, 2(1), 5–14. <https://doi.org/10.18690/analipazuhd.2.1.5-14.2016>

- Massey, D. (1994). *Space, place and gender: A global sense of place*. University of Minnesota Press.
- Mesić, M. (2002). *Međunarodne migracije – tokovi i teorije*. Societas.
- Moon, B. (1995). Paradigms in migration research: Exploring “moorings” as a schema. *Progress in Human Geography*, 19(4), 505–524.
- Pečar, J. (2020). *Cilji regionalne politike Slovenije v obdobju 2021–2027* (Delovni zvezek 3). UMAR. <https://www.umar.gov.si/publikacije/delovni-zvezki/>
- Pojasnila. (2015). *Pojasnila o teritorialnih spremembah statističnih regij: Spremembe obsega statističnih regij*. Statistični urad Republike Slovenije. <https://www.stat.si/dokument/8484/Spremembe-statisticnih-regij.pdf>
- Ravbar, M., Bole, D., & Josipovič, D. (2006). *Opredelitev slovenskih izhodišč za policentrični prostorski razvoj v okviru srednje in vzhodne Evrope za projekt PLANET CENSE, Interreg III B: Končno poročilo*. Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU.
- Ruppert, K., Schaffer, F., Maier, J., & Paesler, R. (1981). *Socijalna geografija*. Školska knjiga.
- SURS. (2025). *Banka statističnih podatkov*. Statistični urad Republike Slovenije. <https://www.stat.si>
- Vertot, P., Žnidaršič, E., Ilić, M., Šter, D., Povhe, J., & Gravas, T. (2000). *Popisi na Slovenskem 1948–1991 in popis 2002*. Statistični urad Republike Slovenije.
- Wolpert, J. (1970). Departures from the usual environment in locational analysis. *Annals of the Association of American Geographers*, 60, 220–229.

O avtorju

Dr. Damir Josipovič, geograf in demograf, je višji znanstveni sodelavec na Inštitutu za narodnostna vprašanja in član PAZU